

ประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ
ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

Experience of Gender Identity Discrimination Against and Attitudes toward
Gender Role of University Students

จักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์*

Jakkrite Pinyaphong

สุนีย์ กันแจ่ม*

Sunee Kuncham

แพตติการ กันแจ่ม*

Padetkan Kuncham

Received : August 26, 2021

Revised : November 16, 2021

Accepted : December 21, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 850 คน สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรทางเพศกับประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ โดยใช้สถิติไคสแควร์ วิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 20.84 ปี (S.D.=1.48) ร้อยละ 26.6 เคยถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ ได้แก่ การใช้ถ้อยคำและกิริยาที่ไม่สุภาพ ร้อยละ 13.9 ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจะมีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ 3.51 เท่า (OR=3.51; 95% CI=2.53-4.88) เมื่อเทียบกับผู้รักเพศตรงข้าม กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนที่ยึดติดต่อบทบาททางเพศที่สะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่าเพศหญิงทั้ง 4 ด้าน (บทบาทหญิงชายไทยในครอบครัว, บทบาทหญิงชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน, ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และความสัมพันธ์ทางเพศ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนเพศหญิงมีคะแนนที่สะท้อนแนวคิดบทบาททางเพศที่เท่าเทียมกันสูงกว่าเพศชายในด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) มหาวิทยาลัยควรกำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ โดยจัดให้มีการเรียนการสอนที่สอดแทรกเนื้อหาความเสมอภาคทางเพศ ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และกิจกรรมที่ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศที่หลากหลาย

คำสำคัญ : การถูกเลือกปฏิบัติ / อัตลักษณ์ทางเพศ / ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the experience of being discriminated against on the basis of gender identity and the attitudes toward gender roles of male and female students at the university. A sample of 850 students was systematically randomized. Data were collected using questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics tested on experiences of gender identity discrimination using chi-Square statistics, the differences in attitudes about gender roles of male and female students were analyzed using Mann-Whitney U Test statistics. The results showed that the mean age of the sample was 20.84 years (S.D.=1.48), 26.6% had been discriminated against on the basis of gender identity, i.e., indecent words and behaviors were used (13.9%). LGBTQ people are 3.51 (OR=3.51; 95% CI=2.53-4.88) more likely to be discriminated against based on gender identity than those who are heterosexual. Males had high scores toward attitudes about gender roles that reflected more traditional gender role attitude than females on four dimensions (roles of Thai men and women in the family, roles of Thai women and men in the community/work, power relations and sexual relationship) ($p < 0.05$). Universities should define their vision of promoting gender equality, for example by including gender equality content in teaching. Educate about the Gender Equality Act E.B. 2558 and a variety of activities related to the promotion of gender equality in university.

Keywords : Discrimination Against / Gender Identity / Attitude Towards Gender Role

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเท่าเทียมระหว่างเพศเป็นสิ่งที่ทั่วโลกยอมรับและให้การรับรองในทางสากลว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมสอดคล้องกับเป้าหมายที่ 5 ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีจุดหมายเพื่อบรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ (United Nation Thailand, 2019)

ปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยได้มีการประกาศ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตามหลังจากมีการใช้กฎหมายดังกล่าวมาเป็นเวลา 4 ปี พบว่ายังมีสิ่งท้าทายซึ่งได้แก่ สังคมยังขาดความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ฯ ดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อกระตุ้นให้สังคมเกิดความตระหนักและเข้าใจเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเยาวชนเพื่อเตรียมพร้อมที่จะออกไปอยู่ในสังคม เช่น การสอดแทรกเนื้อหาเรื่องความเท่าเทียมทางเพศในรายวิชา การสร้างชมรมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ในสถานศึกษา เป็นต้น (Department of Women's Affairs and Family Development, 2021)

ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศเป็นปัญหาทางสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่มีมานานและยังเห็นอยู่ในสังคมไทย โดยแสดงออกในรูปแบบของการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ความไม่เป็นธรรมทางเพศ ชายได้เปรียบกว่าหญิง การเหยียดหยามทางเพศ ความรุนแรงและการทำร้ายสตรี การไม่ยอมรับการมีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่าง ถึงแม้หลายปีที่ผ่านมาในสังคมไทยจะมีการแสดงออกทางอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่ตรงกับเพศกำเนิดมากขึ้น ส่วนในสถานศึกษาพบว่ามีนักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับกำเนิด ถูกบังคับให้ไว้ทรง

ผมและแต่งกายตามเพศกำเนิดในการเข้าเรียน การเข้าสอบ วัดผล การฝึกปฏิบัติงาน และการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิดรู้สึกถูกกด หมิ่นและถูกลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Boonbaichaipruk, 2003, pp.4-12)

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งสังคมถือว่าเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น แต่ดูเหมือนว่าการตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนซึ่งจะมีอิทธิพลมาก (Pinyaphong, et al., 2018, p.148) ซึ่งอาจชักนำสู่ทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลที่มีเพศสภาพต่างจากที่สังคมคาดหวังอันอาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและการดูถูกกีดกัน ซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรง ดังนั้น การรู้สิทธิความเท่าเทียมระหว่างเพศของตนเองและสิทธิของผู้อื่นจะทำให้นักศึกษาเคารพและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่มีเพศสภาพแตกต่างจากตนเอง

การส่งเสริมความตระหนักเกี่ยวกับเพศภาวะมีความสำคัญเพราะจะช่วยเปลี่ยนทัศนคติ ส่งเสริมความเข้าใจ พัฒนาสมรรถนะ และทักษะที่สำคัญซึ่งจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การส่งเสริมความตระหนักเกี่ยวกับเพศภาวะเป็นการมุ่งและเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับเพศภาวะ เช่น การต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิง การเปลี่ยนบรรทัดฐานความเชื่อที่จะส่งผลต่อความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ (European Institute for Gender Equality, 2019) อย่างไรก็ตามการศึกษา ประสิทธิภาพการถูกเรื่องปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศภาพ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงยังมีจำกัดโดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือเป็นทัศนคติเรื่องเพศของเพศใดเพศหนึ่ง (Pinyaphong, et al., 2018, p.148; Musumari, et al., 2016, p.128; Tangmunkongvorakul, et al., 2012, p.40)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูง มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ แสวงหาคำตอบให้กับสังคม มีส่วนในการหล่อหลอมนักศึกษาเรื่องความเสมอภาคทางเพศ เพราะหากนักศึกษามีทัศนคติที่ยังไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ย่อมมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อปัญหาสังคม เช่นการตั้งครรภ์ไม่พร้อม การกระทำความรุนแรงอันเนื่องมาจากความเป็นเพศ (gender based violence) (Rungreangkulkij, et al., 2017, p.88) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาค ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีกิจกรรมหรือนโยบายที่มุ่งส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในมหาวิทยาลัยที่เป็นรูปธรรม และยังไม่เคยมีการสำรวจการถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาซึ่งจะนำไปสู่ความเท่าเทียมระหว่างเพศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาวิจัยประเด็นความเท่าเทียมกันทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยมีคำถามวิจัยคือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติเกี่ยวกับเพศสภาพอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปออกแบบโปรแกรมหรือเนื้อหาเพื่อสอดแทรกในรายวิชาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษารู้สิทธิของตนเอง เคารพและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่มีเพศสภาพแตกต่างจากตนเอง อันจะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้สึกภาคภูมิใจในเพศสภาพของตนเอง สามารถอยู่ในสังคมที่มีเพศสภาพที่หลากหลายได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยภาคตัดขวาง (Cross sectional)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษา ภาคปกติในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีจำนวน 4,782 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรเครชีและมอร์แกน และใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของประชาชนทั่วไปต่อบทบาททางเพศของประชาชนไทย มีค่าเท่ากับ 28.60 (Rungreangkulkij, et al., 2014, p.10) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ หญิงและชาย ดังนั้นจะต้องเก็บกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหญิงและชายรวมกันเท่ากับ 850 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจากรหัสนักศึกษา

เกณฑ์การคัดเข้า เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 เกณฑ์การคัดออก เป็นนักศึกษาต่างชาติ หรือเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเขตของมหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วย 6 ส่วนได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการถูกเลือกปฏิบัติจากอัตลักษณ์ทางเพศ จำนวน 8 ข้อ
- ส่วนที่ 2 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย จำนวน 4 ข้อ
- ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว จำนวน 5 ข้อ
- ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน จำนวน 7 ข้อ
- ส่วนที่ 5 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ จำนวน 5 ข้อ
- ส่วนที่ 6 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านความสัมพันธ์ทางเพศ จำนวน 9 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความตรงของแบบสอบถามโดยให้ผู้ทรงวุฒิจำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.91 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละส่วนด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbac's Alpha Coefficient) ได้ระดับความเชื่อมั่นระหว่าง 0.75-0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ใบรับรองเลขที่ 002/2021 เข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มได้ที่ห้องเรียนหลังเลิกเรียน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์

การวิจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยจะให้ลงนามในใบยินยอม หลังจากนั้นจะแจกคิวอาร์โค้ดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสแกนเข้าสู่อุปกรณ์แบบสอบถาม ซึ่งจะใช้เวลาตอบประมาณ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวเลือกตอบของข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า Likert Scale 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด (คะแนนเท่ากับ 1) ไปจนถึงเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด (คะแนนเท่ากับ 5) โดยค่าคะแนนที่สูงหมายความว่าทัศนคติที่ยึดติดต่อความเป็นเพศภาวะที่สะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่ที่มาก คือชายมีโอกาสหรือมีอำนาจมากกว่าผู้หญิง ในแบบสอบถามชุดนี้มีข้อคำถาม 4 ข้อที่มีทิศทางตรงข้ามกับความคิดแบบชายเป็นใหญ่ คือมีลักษณะที่แสดงถึงความสมดุลด้านเพศภาวะหรือเสมอภาคทางเพศ คือด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน ข้อที่ 1,3 และ 4 ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ข้อที่ 1 ดังนั้นในการให้คะแนนต้องกลับตัวเลขจากแบบสอบถาม (Reverse Score) เพื่อให้คะแนนไปในทิศทางเดียวกันกับข้ออื่นๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความแตกต่างของตัวต้นทางเพศกับประสบการณ์การเคยถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U test เนื่องจากข้อมูลมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติ การแจกแจงข้อมูลไม่ปกติ จึงเลือกใช้สถิติ non-parametric ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 31.2 เพศหญิงร้อยละ 68.8 อายุเฉลี่ย 20.84 ปี (S.D.=1.47) อาศัยอยู่หอพักร้อยละ 55.6 พักกับบิดา มารดา ร้อยละ 33.5 เมื่อมีปัญหาคุศลแรกที่กลุ่มตัวอย่างไปพูดคุยปรึกษาคือ บิดา/มารดา ร้อยละ 42.8 รองลงมาคือปรึกษาเพื่อน ร้อยละ 36.7 และปรึกษาอาจารย์เพียงร้อยละ 0.2 กลุ่มตัวอย่างระบุตัวต้นทางเพศว่าเป็นรักต่างเพศร้อยละ 73.8 และระบุว่าเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศร้อยละ 26.2 กลุ่มตัวอย่างเคยถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศร้อยละ 26.6 โดยรูปแบบที่ถูกปฏิบัติได้แก่การใช้ถ้อยคำและกิริยาไม่สุภาพร้อยละ 13.9 ถูกกีดกัน เช่นการใช้บริการห้องน้ำ การสมัครงาน ร้อยละ 7.5 ถูกอนาจาร ร้อยละ 0.1

ปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 มีคนรัก ส่วนใหญ่มีคนเดียว 1 คน โดยคนรักเป็นเพศตรงข้ามร้อยละ 49.1 เป็นเพศเดียวกันร้อยละ 10.9

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวต้นทางเพศกับประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบตัวตนทางเพศกับประสบการณ์ถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ

ตัวตนทางเพศ	ถูกปฏิบัติเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ		รวม
	เคย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	
รักต่างเพศ	123 (19.6)	504 (80.8)	627 (100.0)
หลากหลายทางเพศ	103 (46.2)	120 (53.8)	223 (100.0)
รวม	226 (73.4)	624 (26.6)	850 (100.0)

OR=3.51; 95%CI=2.53-4.88

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบตัวตนทางเพศกับประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนทางเพศว่าเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจะมีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศเป็น 3.51 เท่า (OR=3.51 ; 95%CI=2.53-4.88) เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนทางเพศว่ารักเพศตรงข้าม

3. ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศระหว่างของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในส่วนนี้นำเสนอผลการเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง 5 ด้าน ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยอันดับที่ยึดติดกับบรรทัดฐานความเป็นหญิง/ชายที่สะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกด้าน (ยกเว้นด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน ที่แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) ส่วนด้านด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทยที่คะแนนเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 2-6

3.1 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ปัจจุบันยังมีผู้หญิงอีกหลายคนที่มีความสามารถเท่ากับผู้ชาย แต่ไม่ได้รับโอกาสให้เป็นผู้นำ	392.73	440.35	-2.881	<0.05
2.	ในสังคมไทยปัจจุบันแม้ผู้หญิงและผู้ชายจะมีความสามารถเท่ากัน แต่นายจ้างชอบที่จะจ้างผู้ชายมากกว่า	347.38	460.89	-6.745	<0.001
3.	การลงนามทางเพศเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข	378.21	446.92	-4.481	<0.001

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
4.	ยังมีผู้หญิงไทยอีกจำนวนมากที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศแต่ไม่กล้าแจ้งความ	378.88	449.34	-4.839	<0.001
	รวมรายด้าน	348.01	460.60	-6.279	<0.001

จากตารางที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอันดับสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยอันดับน้อยกว่าและแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

3.2 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ผู้หญิงเมื่อมีบุตรแล้วควรทำงานอยู่กับบ้านมากกว่าทำงานนอกบ้าน	466.61	406.88	-3.383	<0.001
2.	ควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อในการอบรมสั่งสอนบุตร	442.00	418.02	-1.354	0.170
3.	เด็กผู้ชายไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบช่วยแม่ในการทำงานบ้าน ดูแลน้อง สามารถออกไปเล่นนอกบ้านได้	470.51	405.11	-3.731	<0.001
4.	ผู้หญิงแม้จะทำงานนอกบ้าน ควรต้องรับผิดชอบทำงานบ้านทั้งหมดด้วย	439.14	419.32	-1.127	0.260
5.	หากภรรยาทำงานนอกบ้านและให้สามีอยู่บ้านเลี้ยงลูก เป็นเรื่องไม่เหมาะสม	450.24	414.29	-2.036	<0.05
	รวมรายด้าน	461.93	409.00	-2.918	<0.05

จากตารางที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่าง

เพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถามที่ว่า ควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อในการอบรมสั่งสอนบุตร (ข้อ 2) และผู้หญิงแม้จะทำงานนอกบ้าน ควรต้องรับผิดชอบทำงานบ้านทั้งหมดด้วย (ข้อ 4) ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอันดับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงกับผู้ชายในชุมชนและที่ทำงาน

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ผู้หญิงและผู้ชายควรมีโอกาสเข้าทำงานอย่างเท่าเทียมกัน	387.44	442.74	-3.774	<0.001
2.	ในการทำงาน ผู้หญิงไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับงานได้มากเท่าผู้ชาย	452.62	413.22	-2.223	<0.05
3.	ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้น เป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้นำชุมชนได้เท่าเทียมกับผู้ชาย	381.25	445.55	-3.893	<0.001
4.	ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย	384.28	447.17	-3.705	<0.001
5.	การทำงานในชุมชนผู้ชายเหมาะกับการเป็นผู้นำขณะที่ผู้หญิงเหมาะกับการเป็นผู้ประสานงานหรือเป็นผู้ตามเท่านั้น	460.20	409.78	-2.868	<0.01
6.	ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไม่ควรดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองเพราะจะทำให้บทบาทหน้าที่ในครอบครัวบกพร่อง	460.54	409.63	-2.878	<0.01
7.	ผู้ชายสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักการเมืองหรือนักปกครองได้ดีกว่าผู้หญิง	472.45	404.23	-3.873	<0.001
	รวมรายด้าน	443.42	417.38	-1.437	0.151

จากตารางที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชนและที่ทำงาน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงแต่ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาข้อ ข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนที่ยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถามเชิงบวกที่สะท้อนถึงความเสมอภาคทางเพศ คือข้อคำถามที่ว่า ผู้หญิงและผู้ชายควรมีโอกาสเข้าทำงานอย่างเท่าเทียมกัน (1),

ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้น เป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้นำชุมชนได้เท่าเทียมกับผู้ชาย (3) และผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย (4) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอันดับสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ภรรยาควรมีสติเท่าเทียมกับสามีในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว	382.98	444.76	-3.892	<0.001
2.	การตัดสินใจเรื่องในครอบครัวควรเป็นหน้าที่ของผู้ชายเท่านั้น	486.35	397.94	-4.996	<0.001
3.	ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ดีเท่าเทียมผู้ชาย	446.86	406.77	-3.397	<0.001
4.	ในครอบครัว สามีควรเป็นผู้นำและภรรยาควรเป็นผู้ตาม	475.74	402.74	-4.129	<0.001
5.	ผู้ชายมีสิทธิในการตัดสินใจที่จะให้ภรรยาทำงานนอกบ้านหรือไม่ควรทำ	474.60	403.26	-4.030	<0.001
	รวมรายด้าน	479.68	400.95	-4.348	<0.001

จากตาราง 5 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถามเชิงบวกที่สะท้อนความเสมอภาคทางเพศระหว่างหญิงชาย คือข้อคำถามที่ว่า ภรรยาควรมีสติเท่าเทียมกับสามีในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว (ข้อ 1) ที่พบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ทศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศระหว่างนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงผู้ชายไทยเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ผู้หญิงไม่ควรพูดคุยเรื่องเพศทั้งในที่สาธารณะและสถานที่ส่วนตัว	452.70	413.18	-2.239	<0.05
2.	ผู้หญิงที่ดีไม่ควรเป็นฝ่ายจีบผู้ชายก่อน	448.11	415.26	-1.858	0.063
3.	ผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงความต้องการทางเพศให้สามีรับรู้	445.87	416.26	-1.673	0.094
4.	ผู้ชายมีสิทธิที่จะมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาหรือแฟนถ้าเขาต้องการแม้ว่าผู้หญิงจะไม่ต้องการก็ตาม	447.75	401.83	-4.299	<0.001
5.	เป็นเรื่องปกติที่ผู้ชายจะเลือกผู้หญิงที่บริสุทธิ์มาเป็นภรรยา	464.21	407.97	-3.177	<0.01
6.	ผู้ชายที่แต่งงานแล้วแต่อาจไปมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นบ้างถือเป็นเรื่องปกติ	481.66	400.06	-4.725	<0.01
7.	ผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันจนตั้งครรภ์ ไม่ควรเรียกร้องให้ฝ่ายชายต้องมารับผิดชอบการตั้งครรภ์นั้น	478.85	401.33	-4.393	<0.001
8.	สามีมีสิทธิทำร้ายร่างกายภรรยาได้ถ้าภรรยาปฏิเสธที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย	474.41	403.34	-4.171	<0.001
9.	ผู้หญิงที่พกถุงยางอนามัย/มีถุงยางอนามัยแสดงความเป็นผู้หญิงที่ “ง่าย”	477.31	402.03	-4.295	<0.001
รวมรายด้าน		477.24	402.06	-4.139	<0.001

จากตารางที่ 6 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงผู้ชายไทยกับผู้ชายไทยในเรื่องเพศผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ในลักษณะผู้ชายเป็นผู้นำเรื่องเพศแต่ผู้หญิงเป็นผู้ตามหรือรองรับมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีคะแนนยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้น ผู้หญิงที่ดีไม่ควรเป็นฝ่ายจีบผู้ชายก่อน (ข้อ 2) และผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงความต้องการทางเพศให้สามีรับรู้ (ข้อ 3) ที่คะแนนเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนว่าเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ จะมีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนทางเพศว่ารักเพศตรงข้าม ($OR=3.51$; $95\%CI= 2.53-4.88$) ซึ่งสอดคล้องสถิติของการร้องเรียนอันเนื่องมาจากการถูกเลือกปฏิบัติเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ ของ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (Department of Women's Affairs and Family Development, 2017) ที่พบว่าร้อยละ 90 ของผู้ที่มาร้องเรียนเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยประเด็นที่มีการร้องเรียนมากที่สุดได้แก่ การแต่งกายข้ามเพศสภาพของนิสิตนักศึกษา โดยไม่ให้เข้าเรียนหรือไม่ให้เข้ารับปริญญา การถูกกีดกันไม่ให้สมัครงานหรือการปฏิเสธไม่รับเข้าทำงาน นอกจากนี้ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ศูนย์ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (United Nation Development Programme, UNDP Asia-Pacific Regional Center, 2014) ได้สำรวจประสบการณ์การถูกตีตราและเลือกปฏิบัติของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ในประเทศไทย ซึ่งพบว่ากลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยยังถูกจำกัดสิทธิ และการแสดงออกทางเพศด้วยการตีตรา และการเลือกปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยยังมีความเชื่อและทัศนคติแง่ลบต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถแสดงและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ทั้งในฐานะแรงงาน นักศึกษา จนไปถึงสมาชิกของสังคม

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงเกี่ยวกับเพศภาวะ ผลการศึกษพบว่านักศึกษาชายมีทัศนคติที่สนับสนุนชายเป็นใหญ่มากกว่านักศึกษาหญิงทุกด้าน ยกเว้นด้าน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย ที่พบว่านักศึกษาหญิงมีคะแนนในด้านนี้มากกว่านักศึกษาชาย สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้าทั้งในและต่างประเทศที่พบว่าเยาวชนหญิงมีทัศนคติต่อความเท่าเทียมกันทางเพศมากกว่าเยาวชนชาย (Rungreangkulkij, et al., 2017; Hajnalka, 2014; Mahiwan & Ayuwat, 2019) อธิบายได้ว่าสำหรับผู้ชายความเท่าเทียมทางเพศคือการละทิ้งความได้เปรียบทางอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ที่ยังคงมีอยู่ในสังคม ซึ่งจะทำให้ผู้ชายเสียผลประโยชน์ ทำให้ยังมีความพึงพอใจที่จะคงความเชื่อทัศนคติเช่นนี้มากกว่าผู้หญิง ดังนั้นจึงเป็นความกดดันที่ผู้ชายต้องแสดงบทบาททางเพศจากความคาดหวังของสังคมมากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้การที่ผู้หญิงมีทัศนคติทางเพศที่เท่าเทียมกันมากกว่าผู้ชายเนื่องจากการเปิดรับแนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม และผู้หญิงในบริบทที่เท่าเทียมในสังคมจะได้ประโยชน์จากค่าจ้าง และสถานะทางสังคมในฐานะผู้นำมากขึ้น (Dotti Sani & Quaranta, 2017) นอกจากนี้นักศึกษาหญิงยังคิดว่าการกลั่นแกล้งทางเพศยังเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยผู้หญิงที่ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศมักไม่กล้าที่จะแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับคู่กรณี สอดคล้องกับการสำรวจของ Women and Men Progressive Movement Foundation. (2561) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอายุระหว่าง 10-40 ปี ร้อยละ 59.3 เคยถูกลวนลาม คุกคามทางเพศ และเมื่อถูกลวนลามทางเพศ มีเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้นที่เลือกจะแจ้งความดำเนินคดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ถูกลวนลามทางเพศจะรู้สึกอับอาย และกลัวถูกตีตราจากสังคมว่าเพราะการแต่งกาย หรือ การทำตัวไม่ดีจึงถูกลวนลาม หรือถูกคุกคามทางเพศ ดังนั้นผู้ถูกระทำมักเก็บไว้โดยไม่ดำเนินคดีกับคู่กรณี

ทัศนคติเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในครอบครัว ที่พบว่า นักศึกษาชายมีทัศนคติสนับสนุนชายเป็นใหญ่มากกว่านักศึกษาหญิง โดยเห็นด้วยว่าผู้ชายควรเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในบ้าน ตัดสินใจว่าภรรยาควรทำงานนอกบ้านหรือไม่ และเป็นผู้นำโดยภรรยาควรเป็นผู้ตาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสำรวจทัศนคติของวัยรุ่นใน 36 ประเทศ (Dotti Sani & Quaranta, 2017) และในประเทศไทย (Rungreangkulkij, et al., 2017) ที่พบว่าวัยรุ่นชายมีทัศนคติที่ยึดติดกับบทบาททางเพศในลักษณะชายเป็นใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในครอบครัว

โดยมีความเห็นว่าผู้หญิงเมื่อมีบุตรแล้วควรทำงานบ้านมากกว่าทำงานนอกบ้าน การเลี้ยงดูบุตรและงานบ้านควรเป็นความรับผิดชอบของผู้หญิง และเด็กผู้ชายไม่จำเป็นต้องช่วยแม่ทำงานบ้าน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการขัดเกลาบทบาทหน้าที่ความเป็นหญิงชายในครอบครัว ยังยึดติดกับบทบาททางเพศในลักษณะชายเป็นใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะบทบาทผู้หญิงและชายในครอบครัวไทยเป็นแบบชายเป็นใหญ่ยังคงมีให้นักศึกษาได้เห็นในชีวิตประจำวันทั้งจากครอบครัวของนักศึกษา และในสังคมรวมทั้งสื่อต่างๆ เช่น ละครทีวี ที่ฉายภาพผู้หญิงในการทำงานบ้าน และเป็นผู้ดูแล ซึ่งกล่าวได้ว่าสถาบันที่มีอิทธิพลในการขัดเกลาบทบาทความเป็นหญิงชายมากที่สุดคือสถาบันครอบครัวและสื่อต่างๆ (Mahiwan & Ayuwat, 2019) ดังนั้นการรื้อถอนทัศนคติที่ผู้ชายเป็นใหญ่เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลานาน เพราะความเชื่อแบบนี้ได้ฝังรากลึกในสังคมและในจิตสำนึกของผู้ชาย การที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต้องเปลี่ยนแปลงที่โครงสร้างสถาบันต่างๆ ในสังคม ให้ผู้หญิงได้มีโอกาสเป็นผู้นำ ผู้บริหารในพื้นที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้น (Lobber, 2017)

ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายไทยในชุมชน ที่ทำงาน พบว่านักศึกษาหญิงมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับข้อคำถามที่แสดงถึงความเสมอภาคทางเพศที่มากกว่านักศึกษาชายทุกข้อ ซึ่งได้แก่ผู้หญิงและผู้ชายควรมีโอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน และผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้าของ Kharouf & Daoud. (2019) ที่พบผู้หญิงจะมีทัศนคติต่อความเท่าเทียมทางเพศที่มากกว่าผู้ชาย ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศจะทำให้ผู้ชายเสียประโยชน์จากการได้เปรียบจากสถานะทางสังคม ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีผู้หญิงเป็นผู้นำบ้างแล้วก็ตาม แต่สัดส่วนของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งของการเป็นผู้บริหารหน่วยงาน องค์กร หรือประเทศทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนยังมีอยู่น้อยกว่าผู้ชายมาก (Department of Women's Affairs and Family Development, 2016)

ปัจจุบันแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของเยาวชนมีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ชายยังคงมีความเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นพื้นที่ของผู้ชาย เพราะผู้ชายเป็นผู้ได้รับประโยชน์ในบริบทสังคมแบบชายเป็นใหญ่ที่ให้ความสำคัญต่อเรื่องเพศว่าเป็นอัตลักษณ์ของความเป็นชาย (Lobber, 20117) นักศึกษาชายเห็นด้วยว่าผู้หญิงไม่ควรคุย และแสดงออกเรื่องเพศทั้งในที่สาธารณะและส่วนตัว ผู้หญิงที่ดีไม่ควรจีบผู้ชายก่อน ผู้ชายจะเลือกผู้หญิงที่บริสุทธิ์มาเป็นภรรยา สอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้าของ Pinyaphong. (2014) ที่พบว่า นักศึกษาชายในสัดส่วนที่มากกว่านักศึกษาหญิงเห็นด้วยว่า “ผู้ชายมักจะเลือกผู้หญิงที่บริสุทธิ์ (ยังไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ) เป็นภรรยา” โดยให้เหตุผลว่า พรหมจรรย์ของผู้หญิงเป็นสิ่งที่หายาก ซึ่งทัศนคติดังกล่าวเป็นการมองเห็นผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ทั้งนี้อธิบายว่า ค่านิยมพรหมจรรย์เป็นการมองผู้หญิงในฐานะวัตถุทางเพศมากกว่าที่จะคำนึงถึงคุณค่าในแง่อื่นๆ โดยถือว่าผู้หญิงที่เสียพรหมจรรย์แล้วคุณค่าจะลดลง จึงกลายเป็นเครื่องวัดค่าของผู้หญิงในสังคมที่ครอบงำด้วยอิทธิพลดังกล่าว และการศึกษาของ Poosanasuwansri. (1997) ที่พบว่านักศึกษาชายส่วนใหญ่ คิดว่าในปัจจุบันเป็นสิ่งยากที่จะพบผู้หญิงที่รักษาวงสรวงตัวส่วนนักศึกษาหญิงยังเห็นด้วยต่อการที่จะเสียพรหมจรรย์เพื่อเป็นการพิสูจน์รักแท้ แต่นักศึกษาหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กลับคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทำให้คุณค่าของตนเองลดลง

ทัศนคติของนักศึกษาที่เห็นด้วยว่าการตั้งครรรภ์ไม่พร้อมเป็นความรับผิดชอบของผู้หญิง และผู้หญิงจะถูกมองว่า “ง่าย” ถ้าพกถุงยางอนามัย ซึ่งทัศนคติดังกล่าวไม่สนับสนุนให้ผู้หญิงมีอำนาจและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่ยินยอม และผู้หญิงยังต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลที่ตามมาหากมีการตั้งครรรภ์ ซึ่งการที่นักศึกษาชายมีทัศนคติเช่นนี้อาจส่งผลต่อปัญหาการตั้งครรรภ์ไม่พร้อมซึ่งนำไปสู่การทำแท้ง รวมถึงการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี/เอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาทางเพศที่ต้องรีบ

แก้ไขในสังคมไทย เพราะวัฒนธรรมไทยในอดีตยังมีความเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่พูดไม่ได้ แม้ว่าปัจจุบันหลายองค์กรมีข้อโต้แย้งว่าเรื่องเพศควรเป็นเรื่องที่พูดได้ และควรสอนให้เด็กหญิงและเด็กชายเรียนรู้เรื่องเพศ มีการสื่อสารเรื่องเพศ (Chittanont, Naressenie & Thuvanuti, 2018) โดยมุ่งเน้นการรับผิดชอบทางเพศของวัยรุ่นชาย และเพิ่มอำนาจในการต่อรองหรือปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง เพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยควรกำหนดวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในสถานศึกษาทั้งกับบุคลากร และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยควรนำประเด็นสำคัญที่พบจากการวิจัย เช่น ทักษะคิดต่อความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ นำไปสอดแทรกในการเรียนการสอน ในรายวิชาการศึกษาทั่วไป หรือจัดรายวิชาเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านในมหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทัศนคติต่อความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เช่น ในวันสตรีสากล หรือการจัดตั้งชมรมหรือสโมสรเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยในชมรมนั้นควรมีนักศึกษาที่มีทุกเพศสภาพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทัศนคติของกันและกัน
4. มหาวิทยาลัยควรมีการให้ความรู้กับบุคลากร และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เพื่อให้ นักศึกษามีข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการแสดงออกทางเพศ และทราบช่องทางการร้องเรียนเมื่อถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศสภาพที่แตกต่างจากเพศกำเนิด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะในนักศึกษาทุกเพศซึ่งอาจมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยแวดล้อม
2. ควรมีการนำผลการวิจัยไปออกแบบกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะเพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนคติต่อความเสมอภาคทางเพศ และการเคารพสิทธิในการแสดงออกทางเพศที่แตกต่างจากเพศกำเนิด
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้เห็นถึงบริบทเงื่อนไขของทัศนคติ และการกระทำซึ่งจะสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพที่เจาะลึกในกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเพื่อศึกษาปัญหาและรูปแบบของการถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศสภาพ

References

- Boonbaichaipruk, S. (2003). **Human rights and gender equality**. The personal academic study is a part of the office of the constitutional court's seminar program.
- Chittanont, M., Naressenie, K., & Thuvanuti, P. (2018). Cooperation and integration approach for prevention of adolescence undesirable pregnancy base on collaborative public management. **Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha Sarakham University**, 5(1), 359-368.
- Department of Women's Affairs and Family Development, Ministry of Social Development and Human Security. (2017). **Standard and index of gender equality**. Bangkok : MHDSh Press.

- Department of Women's Affairs and Family Development, Ministry of Social Development and Human Security. (2021). **Stepping into its fifth year, where does the Gender Equality Act go?** [Online]. Available : <https://www.sdgmovement.com/2020/05/05/gender-equality-act/> [2021, August 21].
- Dotti Sati, G.M., & Quaranti, M. (2017). The best is yet to come? Attitude toward gender roles among adolescents in 36 countries. **Sex Roles**, **77**, 30-45.
- Hajnalka, F. (2014). Gender role attitudes among higher education students in a borderland Central-Eastern European region called 'Partium'. **Center for Education Policy Studies Journal**, **4**(2), 49-70.
- Kharouf, E.A., & Daoud, N. (2019). Gender role attitudes among higher education students in Jordan. **Mediterranean Journal of Social Science**, **10**(4), 63-75.
- Lobber, J. (2017). **The variety of feminisms and their contribution to gender equality**. [Online]. Available : <http://diglib.bis.uni-oldenburg.de/pub/unridden/ur97/kap1.pdf> [2021, 13 August]
- Mahiwan, P., & Ayuwat, D. (2019). Factors associated to the gender role socialization of working women : a case of major city, Thailand. **Journal of Social and Political Science**, **2**(3), 554-561.
- Musumari, P.M., Tangmunkongvorakul, A., Srithanaviboonchai, K., Yungyuankul, S., Techasrivichien, T., Suguimoto, SP., Ono-Kihara, M., Kihara, K. & Chariyalertsak, S. (2016). Prevalence and correlates of HIV testing among young people enrolled in non-formal education centers in urban Chiang Mai, Thailand : A cross-sectional study. **PLoS One**, **11**(4), e0153452.
- Pinyaphong, J. (2014). Perceptions of sex roles among colleague male and female students in Uttaradit province. Research report for UNFPA. [Online]. Available : <http://thailis.or.th/tdc/> [2021, August 21].
- Pinyaphong, J., Srithanaviboonchai, K., Chariyalertsak, S., Phornphibul, P., Tangmunkongvorakul, A. & Masumari, PM. (2018). Inconsistent condom use among male university students in North Thailand. **Asia-Pacific Journal of public health**, **30**(6), 147-157.
- _____. (2018). Predictors of condom use among heterosexual male university students in North Thailand using a psychological factors model. **Southeast Asia Journal of Tropical Medicine and Public Health**, **49**(3), 489-501.
- Poosanasuwansri, D. (1997). **Factors influencing premarital sex among adult learners of lower secondary level, Bangkok Non-formal education center**. Master Thesis, Mahidol University.

- Rungreangkulkij, S., Kotnara, I., Kaewjanta, N. & Kabkumba, C. (2017). University students' attitude towards gender in Thai society. **Journal of Social Science and Humanities**, 43(2), 84-114.
- Tangmunkongvorakul, A., Carmichael, G., Banwell, C., Seubsman, SA. & Leigh, A. (2012). Coital experience among adolescents in three social-educational groups in urban Chiang Mai, Thailand. **Asian Population Studies**, 8(1), 39-63.
- United Nation Development Programme, UNDP Asia-Pacific Regional Center. (2014). **Being LGBT in Asia: The Thailand Country Report**. Bangkok : UNDP.
- United Nation Thailand. (2019). **Our work on the sustainable development goal in Thailand**. [Online]. Available : <https://thailand.un.org/en/sdgs> [2021, August 21].
- Women and Men Progressive Movement Foundation. (2019). **Attitudes of Thai women towards Songkran Festival 2017**. [Online] Available : <https://mgronline.com/qol/detail/9610000032691> [2021, August 21].